

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ו אדר תש"פ | דף היומי בבלי: שבת טז.

דף היומי בהלכה: מסימן תס"ג סעיף ב' עד תחילת סימן תס"ה.

מוסר: שמירת הלשון - שער התורה ולמה הדבר דומה? עד 'והנה כתוב'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: מסכת אבות פרק ג משנה א עד פרק ג משנה ד

"סבא, אתה מפחד מהמצב?" - נשאל מרן הגר"ח שליט"א ע"י נכדו... | בידוד של שעתיים שהציל
מבידוד של שבועיים | מדוע וירוס הקורונה חשוב הרבה יותר מזבוב? | 1852

סגולות וישועות

**"סבא, אתה מפחד מהמצב בעולם?" - שאל בתמימות אחד
הנכדים השבוע את מרן שליט"א. "הלא מדי יום נדבקים מאות
איש ברחבי העולם בנגיף הקורונה?"... והסבא, הביט בו ברחמנות,
בעיניים שכבר גמאו מאות אלפי דפי גמרא, וענה קצרות...**

משען ומבטח לצדיקים

לא מתעניין בהם כלל.
וכך הוא כותב לפני למעלה משלושים שנה בספרו 'אורחות
יושר', מילים שדומה שנכתבו למצבנו אנו, בעט זהב:
"יש אנשים שמפחדים תמיד ומתייראים מכל מיני פורעניות,
והם כל ימיהם בפחדים ורעדנות ודאגות... ויש שמרוב פחדים
מתייראים לנסוע למקום אחר... ויש שמתיראים לצאת מביתם...
וזה הנהגה מאוד לא טובה. כי הפחד צריך להיות מעבירות. וכל זה
בא ממיעוט אמונה, שאם היה מאמין באמונה שלימה שהכל בא
מהקב"ה ואין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו
מלמעלה, אם כן מה לו לפחד? אם חס ושלוש נגזר עליו, אין חכמה
ואין תבונה לנגד ה', ואם אין נגזר, אין לו מה להתיירא. ואנחנו
תמיד כל רגע ביד ה', בין בזמן מלחמה ובין בזמן שלום, והרבה
דרכים למקום. ואין לפחד רק מהקדוש ברוך הוא שמא יעבור על
אחד מהעבירות..."

"סבא, אתה מפחד מהמצב בעולם?" - שאל בתמימות אחד
הנכדים השבוע את מרן שליט"א. הלא מדי יום מאות איש ברחבי
העולם נדבקים בנגיף הקורונה, והמצב הולך ומחמיר?"...

"מה רבי חיים אומר?... האם הוא מבטיח שבבני ברק לא יהיה
כל פגע?"
"האם הוא מעודכן במה שקורה?"...
"למה הוא לא מרגיע כמו בפעמים קודמות?"...
- שאלות כאלה נשאל כל מי שקצת קרוב לשולחנו של גדול
הדור שליט"א, או שהוא חבר של קרוב.
ומה באמת התשובה?
סדר היום האמיתי של עם ישראל מוכרע בשולחנם של גדולי
הדור. הם יקבעו אם ואיפה ילמדו בני התורה, הם יחליטו אם
להישאר בארץ או לצאת, אצלם נקבע היכן ואיפה עושים חתונות
כשאין אולמות, מהם שומעים מה עלינו להתחזק וכיצד להתנהג.
ובהנהגתו של מרן שליט"א, יש לנו בשורות טובות:
רבי חיים שליט"א רגוע מאוד, ואינו במתח כלל מכל הנעשה
סביב. לא משום שהוא לא מודע לנעשה, אלא בגלל שהוא מודע
ויודע יותר מכולם - הוא גם רגוע יותר מכולם. הוא עושה בכל
רגע את רצון השם. לומד תורה ומקיים את המצוות. כל הפחדים
החרדות, המחשבה על העתיד הלא-נודע - לא נוגעים עברו והוא

והאבא מרן שליט"א השיב נחרץ: "חוץ מתפילה?! לא יכול להיות יותר מתפילה!"
ויהי רצון שנזכה לעובדו בלבב שלם ולעשות לפניו יתברך נחת רוח כל הימים במנוחת הגוף והנפש.
(הרב יצחק גולדשטון, גיליון 'דברי שיח')

והסבא, הביט בו ברחמנות, בעיניים שכבר גמאו מאות אלפי דפי גמרא, וענה קצרות: "אני מפחד אם מבטלים אותי מהלימוד ולא נותנים ללמוד בשקט..."
"אבא", שאלה אותו אחד מבנותיו שתחי' השבוע, "חוץ מתפילה מה עוד צריך לעשות כדי שהסיפור הזה כבר יהיה מאחורינו?"

על דא ועל הא

**"מיד אשר החל הנגף פה עיה"ק טבריא...
מימי הפורים עד כמה ימים בחודש אייר,
סגרנו עצמנו בחצר חדשה אשר לנו, יותר
מערך מנין כדי להתפלל בציבור..."**

הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטבסק זצ"ל מעיד במכתבו לאחר שוך המגיפה שתקפה את הגליל: כל מי ששמר על עצמו שלא לצאת החוצה - ניצל

מעריך מנין כדי להתפלל בציבור... וכל אשר ממנו ראו וכן עשו, להסתר מפני חרון אף בחצרותיהם ובטירותם, ועל הרוב עלתה בידם..."

בהמשך המכתב מגולל הרבי הקדוש מוויטבסק באריכות, שאכן, כל מי שנעל את עצמו ושמר על עצמו שלא לצאת החוצה, ניצל מן המגיפה בזכות הבידוד, כאשר "כל החתומים פה, שלמים הם איתנו עם הנשים והטף".

והדברים מדברים בעד עצמם. מלמדים אותנו שאכן, גם לפי דעת מאורי החסידות, הדרך הפיזית להילחם עם מגיפה היא על ידי הבידוד וההסתגרות. מה שמחייב אותנו להתעורר וללמד את העולם כולו, שהראשונים להיות חרדים על קיום נפש מישראל - הם אנחנו, הציבור שמחלל גם יום הכיפורים שחל להיות בשבת בשביל ספק פיקוח נפש. אנחנו, המוקירים נפש אחת מישראל - הראשונים לשמור על כל הכללים.

(יקותיאל יהודה גנול, 'המבשר')

כואב לראות שיש אנשים בציבור (לאו דווקא הציבור החרדי), שאינם מיחסים חשיבות להוראה הקוראת להשתדל לשהות בבית כמה שיותר. מן ההיגיון היה, שדווקא הציבור החרדי, זה האמון על 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם', יהיה הראשון לקבל על עצמו את דיני ההסגר ולמעט ככל הניתן את היציאה מחוץ לבית. אם רבותינו הקדושים תלמידי הבעל שם טוב זי"ע, היו חיים אתנו, הם היו נוהגים בדיוק לפי הכללים ומצילים את עצמם מן הנגף ומן הנגיף על ידי שהייה מצומצמת בתוך הבית ותפילות במניין מצומצם.

מאיפה אני יודע?

כך מעיד הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטבסק זי"ע במכתבו אשר כתב לאחר שוך המגיפה שתקפה את הגליל, כשהוא מספר איך הוא שרד. כדאי להתעמק בכל מלה:

"מיד אשר החל הנגף פה עיה"ק טבריא... מימי הפורים עד כמה ימים בחודש אייר, סגרנו עצמנו בחצר חדשה אשר לנו, יותר

להתחיל את היום ברגל ימין
חוויה רוחנית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד...
אקטואלי ומרתק.

הצטרפו בחינם לאלפי המנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורחת
בכל יום...
המייל היומיומי של 'דרשו'

מדוע וירוס הקורונה חשוב הרבה יותר מזבוב? מדוע פרצה המגפה דווקא בסין? ולמה באיטליה המצב הכי גרוע?

פנינים מרתקים מתוך שיעורו של הרב מנשה ישראל רייזמן שליט"א

כשהקב"ה עושה שליחותו ע"י גוי קשה להתפעל מגדולת ה', כי הגוי מבלבל עם כוחו ועוצם ידו. אבל זבוב מעולם לא לקח קרדיט לעצמו. עד היום אין אנו יודעים מה היה שמו של אותו זבוב שנכנס לכוסו של שר המשקים, הוא לא קיבל קרדיט על כך שהיה שליח לגלות מצרים וגאולת מצרים. א"כ, כשהקב"ה עושה שליחותו ע"י זבוב, יש התגלות מציאות ה', משא"כ כשעושה שליחותו דרך לגיון רומי, קשה מאד לקבל פני שכינה שם. והוסיף רבי יחזקאל: "כמה שהזבוב יותר קטן, כך יותר מתגלה גדולת הבורא..."

ואכן, הקורונה הרבה יותר קטן מהזבוב... חכמי הרפואה מסתפקים אם הוירוס נכלל במיני החיים עלי אדמות או לא. יתכן אפוא שהוירוס הוא פחות מזבוב לא רק בקטנותו בגשמיות - אלא גם בהגדרתו. הוא הרבה פחות מחיות הזבוב. דק מן הדק עד אין נבדק.

נמצא שהוירוס ששמו קורונה, הרבה יותר חשוב מהזבוב שברחובות קיסריה. כי שם סוף סוף היה זבוב עם כנפיים, אבל כאן עצר העולם מלכת ע"י דבר קטן שאי אפשר לראותו בעיני בשר, ומתגלה הביטול לפני גדולת ה' והדר גאונו, אין לך גילוי שכינה גדול מזה.

כשהממשלות יושבות וראשם כבוש בקרקע, כך נתגלה יופי גילוי שכינתו ית'. הכוחות האדירים שבעולם הזה - סין ואיטליה, שלקחו אחריות על כל התצורה של מרכיבי העולם, סין על המוצרים הזולים ואיטליה על המוצרים היקרים - הקב"ה הרדים את כל סין ואיטליה בוירוס קטן כזה. שוב אין תולים שום ההצלחה בנברא, רק בבורא יתברך לבדו. אפילו אם העולם יחזור לעצמו, יהיה מאד קשה לחזור לאותה גאווה.

הראוני מדרש רבה פרשת קרח, וכן בתנחומא פרשת חקת, שאמרו רבותנו עה"פ 'ואנכי השמדתי את האמורי מפניהם אשר כגובה ארזים גבהו, וחסון הוא כאלונים, ואשמיד פרוי ממעל ושרשיו מתחת' - שהקב"ה הכניע את האמורי הגבוה והמתגאה, ע"י ששלח עליו צרעה, שנכנסה בעיני האמורי וסמאתו וסירסו. ואמרו במדרש: "שכך דרכו של הקב"ה לעשות שליחותו ע"י דברים קלים בכל המתגאים עליו, ולעתיד לבא עתיד הקב"ה להפרע מן האומות ע"י דברים קלים, שנאמר והיה ביום ההוא ישרוק ה' לזבוב אשר בקצה היאור ולדבורה אשר בארץ אשרו".

"אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני, כי הטא אזני לי ובימי אקרא", פותח דוד המלך ע"ה בשירה והודאה על שהקב"ה שמע לקולו. אבל המשך דבריו הוא: "אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני, צרה ויגון אמצא".

מסביר החתם סופר ז"ע, שיש שתי בחינות של "בשם ה' אקרא" - "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", וגם "צרה ויגון אמצא ובשם ה' אקרא". כי עיקר הברכה הוא על קבלת פני שכינה, וכשם שמברך על הטובה כי הרגיש קבלת פני שכינה, כך גם בשעת הרעה, אינו תולה זאת במקרה ח"ו, אלא במציאות ה', וממילא הוא מוצא את השי"ת גם בתוך הצרה ויגון, ומברך וקורא בשמו ית' על שזכה לקבל פני שכינה גם בזה.

כל דבר בעולם שעוצר את מרוץ החיים, כל חידוש שיש בבריאה, יש בזה קבלת פני שכינה.

במה דברים אמורים? בימינו אלה אנו נמצאים ב'גילוי שכינה' נורא מאד. כל האנושות עומדת אין אונים, אף אחד לא יודע מה ילד יום, כל העולם עצר מלכת, שבת וינפש. אין טיסות, כולם יושבים סגורים וכלואים בבית... כל אחד רואה שיש מנהיג לבירה, וכולנו מקבלים פני שכינה. כי כל התבוננות שאדם זוכה לחשוב מגדולת ה', הוא זוכה לקבלת פני שכינה.

במדרש תנחומא בפרשת וישב מובא מעשה על רבי שמעון בן רבי שהגיע בפעם הראשונה לעיר קיסריה, שהיתה עיר מודרנית ורומאית, וראה שם 'לגיון' [חייל רומאי] שמן וגבוה מאוד, ואמר לרבי חייא: "עמוד וראה כמה פטומים עגלים של עשו"... אמר לו רבי חייא שיבוא עמו לשוק בקיסריה, וראה שם סל של ענבים ותאנים ועליהם הרבה זבובים, ואמר לו - הזבובים הללו ואותו הלגיון שוים.

כשחזרו לרבי, סיפר רבי שמעון לאביו מה שאמר לו רבי חייא. אמר רבי: כך נתן רבי חייא הבבלי כח באותו לגיון, שהשווה לזבוב? הרי אותם לגיונים אינם ספונים לכלום, אבל הזבוב, הקב"ה עושה שליחותו בהם, כדכתיב "והיה ביום ההוא ישרוק ה' לזבוב, שילך בשליחותו".

הקשה רבי יחזקאל לווינשטיין זצ"ל: וכי אותו גוי שמן אינו שליח של הקב"ה? הרי בכל הקב"ה עושה שליחותו, ומדוע הוא גרוע מאותו זבוב? ותירץ רבי יחזקאל: הן הזבוב והן הגוי עושים שליחותו של הקב"ה, אלא שהגוי לוקח את הכבוד לעצמו, ולכן

ועד לפני כמה שבועות התרוממו בגאותם עד שביקשו לגבור על בעלי הגאווה האמריקנים. וכנודע שמדינת אמריקה היא בעלת חוב הגדולה ביותר למדינת סין, וחייבת להם טריליוני דולרים. הסיני הוא המלווה והאמריקאי הוא הלווה עבדו. וכיון שהכניע הקב"ה את שורש העבודה זרה של גאות האדם, שמתגאה כתפארת אדם, שהוא האדם שבעולם, ממילא כבר נכנעה גאות אמריקה, כי מה שקנה עבד לווה קנה רבו.

ונודע שעד לפני עשרים שנה לא היו הסינים יכולים לייצר מוצרים נאים ומתוקנים, ידעו שכל מה שקונים מסין מחזיק מתענית אסתר עד פורים... אבל בשנים אחרונות נשתנו לגמרי, מוצרים חזקים מאד באים מסין, ונתגברו יותר בגאווה כפולה ומכופלת, עד שבא הקב"ה וצחק על גאותם ועשה מהם ליצנות כנגד כל העולם כולו, ועדיין לא רואים את הסוף. והרי זה ממש גילוי פני שכינה.

עלינו לשמוח בגילוי כבוד השכינה, ומאידיך להתפלל שלא יהיה שום נזק לבני ישראל, לא בגוף לא בנפש ולא בממון, שהחולים יתרפאו והבריאים יחזיקו בבריאותם, עד ביאת גואל צדק ברחמים במהרה בימינו אמן.

רק צריך לפתוח העיניים ולהסתכל במצב בדעת ובבינה, כי כל מי שיש בו דעה כאילו נבנה ביהמ"ק בימיו. בימים הללו אנו שומעים גילוי נורא. ממקומו הוא יפן ברחמי לעמו - על כלל ישראל לא יהיה שום נזק ושום חסרון וצער, אבל נעמוד מן הצד ונתבונן בגדולת ה'. לדבר בבית עם הילדים, כמה השי"ת מגלה כוחו וגבורתו, והכה מכה רבה ב'כוחי ועוצם ידי' של האנושות, זה שוה לברך על גילוי שכינתו יתברך, ממש כקבלת פני שכינה.

רבי מנשה בן ישראל מאמסטרדם זצ"ל כתב שהסינים הם מבני מגוג, מבני יפת בן נח, וזוהי מדינת מונגוליה הגובלת עם ארץ סין, ש'מונגוליה' הוא שיבוש 'ממשפחת מגוג', והם היו שולטים הרבה שנים בארץ סין עד שבנו את החומה ביניהם.

והנה תיבת 'מגוג' היא מלשון 'נמוגו כל יושבי הארץ', או משום שהסינים נמוכים מעט משאר האנשים, מלשון 'תתמוגגה', שנמוג מעט מגובה הרגיל. ותיבת 'סין' פירושה בשפה הסינית 'אדם', כי זוהי גאותם לומר שרק הם אנשים, ולא כל השאר. הרי שכל עיקר השם 'סין' הוא לשון גאווה שרק הוא האדם.

דקה מתוקה - 60 שניות על הדף היומי

כוס אחת ויחידה לליל הסדר, אך אינה טבולה - האם ניתן להשתמש בה?

שבת דף טז

טבילת כלים

קטן יכול להטביל כלים כאשר הגדול רואה שהוא מטביל כראוי, משום שאין צריך דעת וכוונה בטבילה. ובמקרה כזה יברך הקטן.

כיון שאין צורך בדעת וכוונה בטבילת כלים, על כן כלי שנפל למקווה הוכשר, וכן נכרי שהטביל כלים וישראל רואהו שמטביל כהלכה, הכלים הוכשרו ונטהרו, אך כמובן שהנכרי אינו נאמן לומר שהטבילם, וכמו בקטן. ולמעשה אין לתת לנכרי לטבול כלים מפני שהישראל מפסיד ברכה.

(השולחן כהלכתו)

מסופר על רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שהיה מכיר בכלי אם הוא טבול אם לאו, ואמר שכאשר הכלי טבול הוא רואה עליו שם הוי"ה... כשסיפרו את הדבר למרן הרב מבריסק זצ"ל, אמר שאינו מתפלא על כך, והתבטא: "וכי פלא הוא על ר' איסר זלמן? האם את שיחות החולין שלו אנו מבינים?..."

ישנה מחלוקת הפוסקים באיסור השימוש בכלי שאינו טבול, אם הוא מדאורייתא או מדרבנן. ובמשנה ברורה (סי' שכג ס"ז ביה"ל ד"ה מותר) נקט שהוא מדרבנן, ואפילו בכלי מתכת שחייב טבילתם מדאורייתא. ובפרי מגדים (או"ח מ"ז סי' תפו) כתב, שמי שיש לו כוס אחת מזכוכית שאיננה טבולה לליל הסדר, כיון שחייב טבילתה מדרבנן, יבוא עשה דרבנן של ארבע כוסות וידחה את איסור ההשתמשות דרבנן. ומסיים הפרי מגדים: משא"כ בכלי מתכות שהוא דין תורה.

קטן אינו נאמן לומר על כלים שהטבילם, וגם אינו נאמן לומר שביקש מגדול שיטבילם והגדול הטביל כראוי. ואם הגדול אומר בטלפון למשלח כי ראה שהקטן הטביל כראוי [שכן הקטן כשר להטביל, וכדלהלן], או שהוא עצמו הטביל, אומר הגרי"ש אלישיב כי הוא נאמן, ואין כאן דין הגדת עדות. ומסתבר שגם בכתב יועיל. ויש אומרים שקטן נאמן על טבילת כלים כאלו שחייבם רק מדרבנן כגון כלי זכוכית, ויש להקל כדבריהם.

"אני בכיתי על שנכפה עלי 'בידוד' באוטובוס למשך שעותיים - לבסוף התברר שזה היה מכוון מהשמים כדי לחסוך ממני 'בידוד' של שבועיים..."

מי ייכנס לבידוד? - רק הקב"ה מחליט!

היום, כי גם סידור הילדים אצל 'בייבי סיטר' לא עלה בנקל, וגם טלטולי דרך קשים, ועל כולנה לא עלה בידם לעשות את הבדיקה הנצרכת.

אך אחר כמה ימים נודע כי אחד מהעובדים לקה ב'קורונה' ל"ע, וכל מי שהיה בחנות באותם ימים צריך להיכנס ל'בידוד' לארבע עשרה יום...

באותה שעה אמרה: אני בכיתי על 'בידוד' באוטובוס למשך שעותיים, ומן השמים חסכו ממני 'בידוד' של 14 יום...

לאיך, אחת מתושבות שכונת רמות שבעיה"ק ירושלים נכנסה עם שני בניה, בחור וילד, לאותה אופטיקה, ועל שלושתם נגזר להיות בבידוד. והיא אומרת שאינה יודעת בעצמה מדוע נכנסה לשם, כי מעולם לא דרכו כפות רגליה שם, ומעולם לא עלה על דעתה להזמין שם משקפיים... אך הקב"ה 'מסבב' את האדם ומוליך אותו למען יבוא עליו את אשר נגזר מלעילא.

(באר הפרשה ויקהל פקודי תש"פ)

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שמעתי ממכירי בעל המעשה, והוא מתושבי העיר ביתר, שאחד מבניו היה זקוק לבדיקת עיניים לצורך הזמנת משקפיים, וקבע תור לבדיקת עיניים ב'אופטיקה' מפורסמת שברחוב מלכי ישראל בעיה"ק ירושלים.

בהגיע היום המיועד נסעה אם הילד עם בנה באוטובוס מביתר לירושלים, והנה, מחברת האוטובוסים נשלחה הודעה לנהגים, שמאחר והדרך הרגילה עמוסה ופקוקה ברכבים, על כן הם מורים לעובדיהם ליסע מדרך פלונית שכעת היא הקצרה יותר. אך 'משום מה' נהג האוטובוס התקש שלא לשמוע בקול בעל הבית, והמשיך בדרכו הרגילה מבלי נטות ימין ושמאל, ואכן דרכו נמשכה עד כשעותיים.

בעודם בדרך התקשרו אל האופטיקה להודיע שהם מאחרים, אך נענו כי איחרו את המועד וכבר נסגרה האופטיקה... צער רב הצטערה האשה על כמה וכמה קשיים שעברו באותו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי סיומי הש"ס של 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

* חדש! קבלו תזכורת יומית ללימוד הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

קמח העשוי מדגן קלוי האם מחמיץ במגע עם מים?

אסור רק באכילה, אך מותר בהנאה, וכן מותר להשהותו בבית בפסח; ויש אומרים שראוי להחמיר אף בנוגע להנאה. וקמח רגיל, בלתי אפוי, שנותר בעינו בתוך מצה אפוייה - לכל הדעות מחמיץ ככל קמח אחר, ואינו נדון כקלוי, ואסור אף בהנאה. [שו"ע תסג, ג, ומשנ"ב ו-ח; ביאורים ומוספים דרשו, 6]

כלל הוא בידינו, שדגן אפוי אינו מחמיץ במגע עם מים. אולם, דגן קלוי, מחמיץ במגע עם מים, והוא אסור בפסח אף באכילה ובהנאה, וכן אסור להשהותו ברשותו. ואם טחנו את הדגן הקלוי - יש אומרים שהקמח אינו מחמיץ במגע עם מים. ולהלכה, נחלקו הפוסקים: יש אומרים שהקמח

כוחו המיוחד של החרדל בעיכוב תהליך החימוץ

שאוכלים חרדל בפסח, מותר לאכול את התערובת לאלתר, אך אסור להשהותה, כדי שלא תחמיץ. ויש שמצדדים כי בדיעבד יש להקל אף אם התערובת שהתה זמן רב, מכיון שמעיקר הדין אנו נוקטים שתערובת זו אינה מחמיצה. [שו"ע תסד, א, ומשנ"ב א-ג; ביאורים ומוספים דרשו, 2]

כל תערובת של מים עם מאכל או משקה שיש בהם חמיצות, שהתערב בה קמח דגן בפסח - יש לשורפה לאלתר, מכיון שהחמיצות יחד עם המים גורמים לחימוץ מיידי של הקמח. אולם, תערובת של חרדל ומים, שהתערב בה קמח - החרדל, ברוב חריפותו, מעכב מעט את החימוץ; ולכן, למנהג בני ספרד

מה דינו של תבשיל העשוי מקמח, שמן ומלח בפסח?

המלח לתבשיל רק בגמר בישולו. ולדעת הרמ"א, הגם שמעיקר הדין מי פירות אינם מחמיצים, למעשה חוששים שהם מחמיצים אף ללא תערובת מים, (ראה שו"ע תסב, ד); ולכן אסור להכין תבשיל זה בפסח ולאוכלו. [שו"ע תסג, ב, ומשנ"ב ב, וביה"ל ד"ה משמן]

תבשיל העשוי מקמח, שמן ומלח, ללא תערובת מים - לדעת השולחן ערוך, מותר להכינו בפסח, ולאוכלו בפסח. והיתר זה הוא אף במלח ים, שבדרך כלל דינו כמים. ולמרות ש'מי פירות' המעורבים במים - מחמיצים, והשמן הוא מי פירות; בנדוננו יש להקל, משום שאין צורתו של המלח צורת מים, וכמותו מועטת, ולכן אינו נדון כמים. אולם, ראוי להוסיף את

* בזמנים עברו, היתה מצויה תערובת גרגירי תבואה במלח, ולכן כתבו הפוסקים כי חובה לברור את המלח לפני הפסח מגרגירי התבואה, משום שאם ימצאו בו גרגירי תבואה, הרי כשיתלחלח יחמיץ את התבואה, והיא תשוב ותפלוט את טעמה אל המלח. ובדיעבד, אם נמצאו במלח גרגירי תבואה בפסח - אם הם יבשים, המלח מותר בשימוש; ואם הם רכים, לכתחילה אין להשתמש במלח בפסח.

* מותר לחרוך בפסח שתי שיבולים יחד, ואין לחשוש שמא הלחות שבשיבולת אחת תיפלט ממנה מחמת החום, ותיכנס לתוך השיבולת האחרת ותחמיץ אותה; משום שלחות זו נחשבת כ'מי פירות'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם מותר לאכול חמץ פחות מ'כזית' שעבר עליו הפסח?

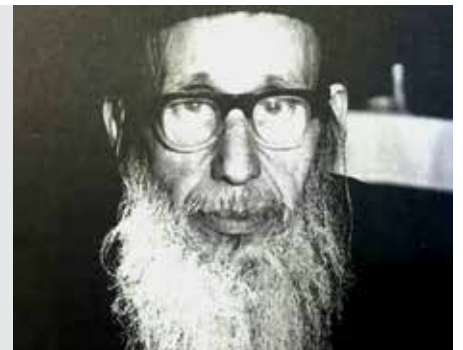
ואם 'ביטל' את כל החמץ שברשותו, שאז אינו עובר על 'בל יראה', אלא שלא היה באפשרותו לבער את החמץ בפועל ולכן נותר ברשותו - נחלקו הפוסקים אם החמץ מותר לאחר הפסח; ובמקרה שהדבר כרוך בהפסד כספי גדול, החמץ מותר בהנאה, אך לא באכילה.

[שו"ע תמח, ג, משנ"ב ז רט, וביה"ל ד"ה אפילו; ביאורים ומוספים דרשו, 21]

חמץ של ישראל שנותר ברשותו בפסח, אסור לאחר הפסח באכילה ובהנאה. איסור זה חל גם במקרה שהחמץ נותר ברשותו בשגגה או באונס. ולמרות שאיסור זה הוא קנס שקנסו חכמים משום שהשהה את החמץ ברשותו באיסור, קנסוהו גם במקרה של אונס, כדי שלא יבואו להשהות את החמץ במזיד. ואף חמץ שכמותו פחותה מ'כזית', אסור לאחר הפסח.

הלוח היומי

כ"ז באדר | ר' אברהם חיים ב"ר מרדכי דוד ברים זצ"ל, ר"י אהל יעקב ומשכן יוסף וב' מרבה חיים

יארצייט:

תרנ"א: ר' דוד אברהם משה ב"ר שמואל סגל קרויז זצ"ל, מאונגוואר, ב' נפש אדם.

תרפ"ב: ר' משה נחום ב"ר מאיר ולנשטיין זצ"ל, ראב"ד פרושים בי-ם.

תשס"ב: ר' אברהם חיים ב"ר מרדכי דוד ברים זצ"ל, ר"י אהל יעקב ומשכן יוסף וב' מרבה חיים.

תשע"ז: ר' משה ב"ר דוד סאקס (סוקובסקי) זצ"ל, ראב"ד ק. יראים מטרסדורף י-ם.

האם מותר לאדם לשתוק מול דברי גנאי שמטיחים בו?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

להכריעו לגנאי מחמת זה, כי אולי חסר איזה פרט בסיפור, שעל ידו ישתנה כל הענין. אלא יכנס הדבר באוזניהם רק לענין זה שיחקרו אם אמת בדבריו, כדי שיוכלו לסייע לשמעון.

בסעיף ב' מוסיף ה'חפץ חיים', כי גם כאשר המספר אומר את דברי הגנות בפניו של האדם שעליו נסובים הדברים, והלה שותק, בכל זאת אסור להאמין. כי אין בכך שום ראייה שהדבר אמת. אפילו אם הוא אדם שלעולם אינו שותק כאשר מכלימים אותו בפניו - בכל זאת, אולי התגבר עתה על טבעו והחליט שלא לענות, מחמת כל מיני סיבות - או שחפץ להבליג, או שמשער שלא יאמינו להכחשותיו, ועוד.

בביאורים ומוספים מביאים בשם האחרונים סיבות נוספות שעשויות לגרום לאדם לשתוק מול דברי גנאי שמטיחים בו: א) לעיתים כדי לדחות את האשמה מעליו יאלץ להטילה על האשם האמיתי, ובאופנים מסוימים אסור לו לעשות כן. ב) פעמים שמתבייש להראות שהוא זקוק בכלל להשיב לדברי הגנאי שמטיח בו אותו אדם, וסמוך ובטוח שאף אחד מן השומעים לא יסבור שיש דברים בגו, ולפיכך בוחר להתעלם ממנו ואינו משיב כלל לדבריו.

אמנם, כאשר האדם יודע שיאמינו לו אם יכחיש, וכן אין לו סיבה אחרת לשתוק, יש שכתבו כי חובה עליו להכחיש כדי לנקות עצמו מן החשד, משום 'והייתם נקיים מה' ומישראל'. ובפרט אם הוא תלמיד חכם, שאם יסברו משתיקתו שהוא מודה בדברים, יהיה בכך חילול ה'.

היום מתחילים בלימוד כלל ז' מהלכות לשון הרע, העוסק באיסור קבלת לשון הרע באופנים שונים שבהם קיימת לכאורה סיבה להאמין לדברים.

בסעיף א' כותב ה'חפץ חיים', כי גם אם המספר אומר את הדברים בפרסום, לפני מספר אנשים, אסור לקבל את הדבר כאמת - "רק יש להשומעים לחוש לזה ולחקור את הדבר, ואם יתברר להם שהדבר אמת, יוכיחוהו על זה".

כפי ששמע מלשוננו, כל ההיתר 'לחוש' ללשון הרע, הוא רק במקרה שהדבר נוגע לשומע למעשה, ותהיה לו תועלת מכך. כך גם לגבי ההיתר לברר את הדבר ולחקרו - מדגישים בביאורים ומוספים - כל זאת הוא רק אם יש תועלת בבירור הענין, וכמו שסיים כאן - שאם יתברר שהוא אמת יוכיחוהו על זה. אבל אם אין בכך שום תועלת, אסור לו לברר ולחקור אם דברי הגנאי נכונים.

עוד מדגישים בביאורים ומוספים, על פי דברי ה'חפץ חיים', כי האיסור לקבל את הדברים כאמת הוא גם במקרה שהמספר הוא אדם כשר ונאמן, ומספר את הדברים בהיתר לתועלת - כגון שמספר בפני שלוש או יותר על כך שראובן גזל או הזיק את שמעון, כדי לעזור לשמעון ששייב לו ראובן את הגזלה, או שישלם לו על הנזק שעשה לו, שהדין הוא שמותר לו לספר זאת כדי להציל עשוק מיד עושקו. ואמנם אין לשומעים לחשוך את המספר בשקר, כי לא מצוי שאדם כשר יספר דבר שקר גמור ברבים - מכל מקום אסור להם לעת עתה

יארציט הגאון רבי אברהם חיים ב"ר מרדכי דוד ברים בעל ה"מרבח חיים"

פעם היתה אסיפה שדרש שם רב מסוים, ובתוך דרשתו שכח את ההמשך שעליו לומר והוציא נייר ועיין בו ואחר כך המשיך בדבריו. הג"ר חיים ברים דרש אחריו ואף הוא הפסיק באמצע הדרשה, והוציא דף ועיין בו ואחר כך המשיך, היה שם בחור אחד שמצא את הדף וראה שהוא ריק... והבין שרבי חיים עשה כן רק כדי שהרב שדרש לפניו לא יתבייש... (בפיקודיך אשיחה ח"א עמ' נח)

נשתדל להשקיע מחשבה כיצד לשמור על כבוד הזולת, ונוהר שח"ו לא תגרם לאחרים בושה על ידינו

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה